

DESETA GODIŠNJICA UVOĐENJA NOVČANICA I KOVANICA EURA

Dana 1. siječnja 2012. obilježena je deseta obljetnica uvođenja novčanica i kovanica eura. Premda je euro u knjiškom obliku uveden 1. siječnja 1999., tek je 1. siječnja 2002. zajednička valuta postala opipljiva u obliku novčanica i kovanica eura. Danas je euro zajednička valuta 17 zemalja članica Europske unije sa 332 milijuna stanovnika.

Ključne riječi: € dan, euro, gotovina u eurima, novčanice i kovanice eura, gotovinska zamjena

€ dan

Prije 10 godina, 1. siječnja 2002. euro je uveden u optjecaj u dvanaest država članica europodručja u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 974/98 o uvođenju eura kao zakonskoga sredstva plaćanja.

Novčanice i kovanice eura — sedam papirnih novčanica i osam kovanica — puštene su u optjecaj u milijardama komada i postupno su, do kraja veljače te godine, zamijenile nacionalne valute zemalja europodručja.

Euro

Euro je naziv jedinstvene valute Europske monetarne unije prihvaćen 15. i 16. prosinca 1995. na sastanku Europskog vijeća (šefova država i vlada članica Europske unije) u Madridu. Grafički simbol za euro inspiriran je grčkim slovom epsilon, što je izravno podsjećanje na kolijevku europske civilizacije, a upućuje također na prvo slovo riječi "Europa". Dizajn za euro logotip žute je boje na plavoj podlozi, točno određenih dimenzija i odnosa boja. Dvije poprečne usporedne linije kroz slovo E označuju stabilnost eura. Službena je kratica za euro EUR. Registrirana je pri Međunarodnoj organizaciji za standardizaciju (ISO) i rabi se u svim poslovnim odnosima, u financijskom i komercijalnom poslovanju.

Jedan euro dijeli se na sto centa. Riječ euro i riječ cent ne izgovaraju se u množini. Cent je službeno definirani naziv za pojedinicu eura ("euro-cent" nije standardni naziv, a naziv na kovanicama pojavljuje se iznimno).

Dizajn novčanica i kovanica eura

Dizajn za novčanice eura koji je pobijedio na provedenom izbornom natječaju osmislio je Robert Kalina, dizajner iz austrijske središnje banke, nadahnut temom "Vremenska razdoblja i stilovi Europe".

Sedam euro novčanica — €5, €10, €20, €50, €100, €200 i €500 — prikazuje arhitektonske stilove sedam razdoblja europske kulturne prošlosti - klasično, romaničko,

gotičko, renesansno razdoblje, barok i rokoko, doba željezne i staklene arhitekture te moderne arhitekture 20. stoljeća - i naglašava tri glavna arhitektonska elementa: prozore, vrata i mostove.

Motivi dizajna nisu oblikovani prema određenim, postojećim prozorima, vratima ili mostovima i ne mogu se pripisati nijednom arhitektonskom djelu ni u jednoj zemlji, nego predočuju njihova obilježja koja se mogu naći u mnogim dijelovima Europe.

Prozori i vrata na licu svake novčanice simboliziraju duh otvorenosti i suradnje, a dvanaest zvjezdica Europske unije (EU) označuje ideale jedinstva, solidarnosti i harmonije. Potpis predsjednika Europske središnje banke (ESB) također se nalazi na licu novčanica eura.

U skladu s tim elementima dizajna lica, lajtmotiv naličja svake novčanice most je tipičan za pojedino doba europskoga kulturnog razvoja. Prikazani su mostovi od ranih konstrukcija do sofisticiranih visećih mostova moderne ere i rabljeni su kao simbol povezivanja europskih naroda te Europe i ostaloga svijeta.

Kovanice eura imaju osam vrijednosti, 1 i 2 eura te 50, 20, 10, 5, 2 centa i 1 cent. Svaka kovanica eura i centa nosi zajedničko europsko lice s kartom Europe i dvanaest zvjezdica, a naličje je nacionalno te prikazuje nacionalne simbole ili slike. Tvorac je zajedničkoga lica kovanica eura grafički dizajner Luc Luycx iz Belgijske kraljevske kovnice, njegovo je rješenje odabrano na natječaju. Sve kovanice eura, bez obzira na zemlju iz koje potječu, odnosno neovisno o tome kako im izgleda naličje, zakonsko su sredstvo plaćanja u cijelom europodručju.

Pripreme za € dan

Uspješno uvođenje novčanica i kovanica eura u tadašnjem europodručju (zemlje: Austrija, Belgija, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Njemačka, Portugal i Španjolska), koje je obuhvaćalo oko 300 milijuna stanovnika, bilo je veliki izazov s raznih aspekata i bez poznatoga primjera u prošlosti.

Prvi je izazov bio proizvodni jer je izdavanje novčanica eura zahtijevalo početnu količinu od oko 14,9 milijardi komada novčanica (vrijednost oko 700 milijardi eura), koja je morala biti dostupna do kraja 2001. Slikovitije rečeno, 14,9 milijardi komada novčanica dovoljno je da pokrije površinu 15.000 nogometnih igrališta. Novčanice eura proizvodile su se u 15 različitih tiskara u Europi, uključujući nekoliko tiskara nacionalnih središnjih banaka te javne i/ili privatne tiskare. Sirovine (papir, boje) i druge materijale za novčanice dobivaljali su mnogobrojni različiti dobavljači, a novčanice eura trebale su zadovoljavati strogo postavljene tehničke specifikacije koje su osiguravale isti standard za sve euro novčanice s pomoću uspostavljenoga zajedničkoga sustava upravljanja kvalitetom. Oko 52 milijarde komada kovanica ukupne vrijednosti 15,75 milijardi eura proizvedeno je u 16 europskih kovnica, za što je utrošeno 250.000 tona metala. Veliki dio inicijalnih količina euro novčanica i kovanica bio je potreban kao logistička zaliha gotovine potrebna da bi se osiguralo da zamjena novčanica teče glatko i da se prilagodi promjenama u potražnji.

Drugi, logistički izazov bilo je planiranje, a potom implementacija gotovinske zamjene zajedno s bankarskim sektorom, s poduzećima koja transportiraju gotovinu, s maloprodajnom mrežom te u djelatnostima koje se zasnivaju na bankomatima, a koji su bili uključeni u pripreme u ranoj fazi. Naime, zamjena se gotovine može nesmetano provesti u vrlo kratkom vremenu samo sustavnom i koordiniranom suradnjom svih glavnih sudionika.

Gotovinska zamjena bila je treći, izniman sigurnosni izazov u brojnim područjima, i to u području tehničkih specifikacija zaštitnih obilježja, tiskanja i kovanja, skladištenja, transporta itd. Uzimala se u obzir i mogućnost pojave neke vrste kontingencije, primjerice, pojave velike količine krivotvorina koje javnost ne bi mogla prepoznati.

Četvrti je izazov bilo uspješno uvođenje gotovine u eurima, popraćeno informativnom kampanjom koja je najširu javnost i profesionalne rukovatelje gotovinom u Europi uspješno pripremila za novu valutu.

Konačno, proveden je niz pravnih i organizacijskih mjera koje su osigurale uspješnu zamjenu gotovine i nesmetani budući optjecaj. Europska središnja banka (ESB) imala je ulogu središnjega tijela za koordinaciju, kontrolu i nadzor, usmjeravajući se ponajprije na pravovremenu proizvodnju novčanica eura te na organizaciju zamjene.

Pravni okvir

Uredbom Vijeća (EZ) br. 974/98 dopustilo se da novčanice i kovanice denominirane u nacionalnim novčanim jedinicama ostanu zakonsko sredstvo plaćanja najdulje idućih šest mjeseci. Nacionalno zakonodavstvo moglo je skratiti vrijeme dvojnog optjecaja nacionalnih i novčanica i kovanica eura kao zakonskoga sredstva plaćanja tijekom šest mjeseci. U studenome 1999. ministri gospodarstva i financija EU izdali su zajedničku deklaraciju u kojoj su se usuglasili da se dvojni optjecaj nacionalnih novčanica i kovanica te eura kao zakonskoga sredstva plaćanja ograniči na najviše dva mjeseca.

Unutar okvira koji su odredile EU i ESB, zemlje sudionice mogle su definirati scenarij zamjene u skladu s nacionalnom gotovinskom infrastrukturom i prema potrebama strana uključenih u rukovanje gotovinom. Mogući scenariji bili su:

- a) Madridski scenarij — koji podrazumijeva prijelazno razdoblje u kojem se rabe i euro i nacionalna valuta u domaćim platnim transakcijama (prema tome scenariju prvih 12 zemalja europa područja prvo su uvele euro u knjižnom obliku, a potom u gotovinskom obliku).
- b) Big Bang — scenarij neodgođenog uvođenja prema kojem se usvajanje eura i uvođenje eura u optjecaj odvijaju simultano i time prijelazno razdoblje traje samo jednu “teorijsku sekundu”, odnosno to je scenarij prema kojemu se simultano uvodi knjižni i gotovinski oblik eura, a ostaje kratka faza dvojnog optjecaja (prema tome scenariju uvelo je euro pet zemalja koje su se kasnije uključile u europa područje).
- c) Big Bang s “phasing out” razdobljem — scenarij neodgođenog uvođenja s limitiranim razdobljem u kojem se može uz euro rabiti nacionalna valuta u određenim pravnim instrumentima.

Proizvodnja gotovine u eurima

Da bi se osigurala nesmetana gotovinska zamjena, bile su potrebne godine intenzivnoga pripremnog rada. Serijska proizvodnja pojedinih apoena kovanica počela je u drugoj četvrtini 1999., a proizvodnja novčanica počela je u srpnju 1999.

Svaka nacionalna središnja banka bila je odgovorna za donošenje odluke o tome gdje će tiskati inicijalne zalihe novčanica eura za potrebe svoje zemlje, a količine planiranih izdanja morala je odobriti Europska središnja banka. ESB ima isključivo pravo odobravanja izdavanja novčanica eura središnjim bankama europodručja. Odgovornost za proizvodnju i stavljanje u optjecaj zajedno snose nacionalne središnje banke europodručja.

Za razliku od novčanica, kovanice eura još su uvijek u nacionalnoj nadležnosti i izdaju ih zemlje članice europodručja. ESB je odgovoran za odobravanje količine kovanica koju svake godine mogu izdati zemlje članice europodručja. Proizvodnju kovanica zemlje članice europodručja povjeravaju nacionalnim kovnicama.

Testiranje uređaja

Da bi se pripremila brza konverzija uređaja za gotovinske uplate, isplate i zamjene, prodajnih automata, uređaja za prodaju ulaznica te uređaja za obradu novčanica, početkom svibnja 2000. u današnjem frankfurtskom regionalnom uredu Njemačke središnje banke, pod okriljem ESB-a, osnovan je međunarodni centar za testiranje novčanica eura. Svi uređaji koji prihvaćaju novčanice trebali su biti prilagođeni tako da prepoznaju nove slike, dimenzije i druga strojno čitljiva obilježja novčanica eura da bi u postupku isplate ili obrade mogli pravilno utvrditi autentičnost i odrediti apoene novčanica.

Samo je u Njemačkoj prilagođeno za prihvata kovanica eura oko 2,4 milijuna uređaja za prodaju cigareta, automata za kupovinu (pića, sendviča, grickalica), uređaja za prodaju ulaznica, uređaja za igre i dr.

Rani povrat nacionalne gotovine

U zemljama europodručja, prije datuma zamjene, poduzete su razne mjere da bi se smanjila količina nacionalne gotovine u optjecaju. Središnje banke i bankarski sektor provodili su visokoprofilirane promotivne kampanje za što raniji povrat gotovine u banke, što je rezultiralo smanjenim količinama gotovine u optjecaju i u logističkom smislu znatno pridonijelo olakšavanju gotovinske zamjene. U eurosustavu kao cjelini količina novčanica u optjecaju u 2001. smanjena je za oko €110 milijardi na €270 milijardi.

Primjerice, tijekom 2001., oko 11,6 milijardi kovanica njemačke marke prikupljeno je u Njemačkoj, što je rezultiralo time da je količina kovanica njemačke marke u optjecaju (izraženo u eurima) pala s vrijednosti €8,2 milijarde na vrijednost €6,4 milijarde. Količina novčanica koju je pustila u optjecaj Njemačka središnja banka smanjila se tijekom istog razdoblja za 0,9 milijardi komada novčanica (u vrijednosti €134 milijardi) na vrijednost €76,5 milijardi. Ukupno uzevši, sa €82,9 milijardi vrijednosti

količina gotovine u eurima u optjecaju krajem 2001. bila je manja za više od 40 % na godišnjoj osnovi.

Predopskrba gotovine u eurima

Radi omogućavanja nesmetane gotovinske zamjene bilo je prijeko potrebno osigurati kreditnim institucijama dovoljne zalihe novčanica i kovanica eura prije službenoga puštanja u optjecaj, odnosno trebalo je provesti predopskrbu (*eng. frontloading*) te osigurati poslovnim klijentima dovoljno prethodnih zaliha odnosno tako im omogućiti da obave posrednu predopskrbu (*eng. sub-frontloading*).

Europska središnja banka odredila je da se predopskrba euro gotovinom banaka može provesti od rujna do konca 2001. godine. Svrha predopskrbe i posredne predopskrbe bila je da se osigura da od samoga početka, odnosno od 1. siječnja 2002., kreditne institucije, maloprodajni i uslužni sektor imaju dovoljno novčanica i kovanica eura bez obzira na ograničavajuće kapacitete prijevoza gotovine i druge raspoložive kapacitete pri rukovanju gotovinom. U nekim zemljama predopskrba i posredna predopskrba započele su već u rujnu 2001., u nekima nešto kasnije, a u nekima tek u prosincu. Dodatno, kreditnim institucijama europodručja bilo je dopušteno da provedu predopskrbu gotovinom u eurima u bankama izvan europodručja od 1. prosinca 2001. i nadalje.

Ukupno je eurosustav distribuirao više od 6 milijardi komada novčanica eura u vrijednosti €133 milijarde i više od 37,5 milijardi komada kovanica eura u ukupnoj vrijednosti približno €12,4 milijarde tijekom faze predopskrbe. Novčanice apoena €5, €10 i €20 činile su veliki udio novčanica u predopskrbi.

Od 1. prosinca 2001., da bi proširio opskrbu gotovinom na zemlje izvan europodručja, eurosustav je pustio novčanica i kovanica eura u ukupnoj vrijednosti od oko €4 milijarde izravno središnjim bankama (26) i određenim kreditnim institucijama aktivnima u međunarodnoj valutnoj trgovini izvan europodručja.

Da bi javnost na vrijeme mogla bolje upoznati kovanice eura i početi se služiti njima, već od 1. siječnja 2002. eurosustav je pripremio izdavanje više od 150 milijuna

komada početnih pakiranja razvrstanih euro i cent kovanica (*eng. starter kits*), i to već od 14. prosinca 2001. Vrijednost i kompozicija (broj komada pojedinih apoeni kovanog novca) bile su različite u raznim zemljama.

Informativna kampanja o uvođenju eura

Da bi javnost pak upoznala detalje novčanica i kovanica eura, njihova zaštitna obilježja te modalitete procedure zamjene, ESB i središnje banke dopunile su sveobuhvatnom informacijskom kampanjom informativne aktivnosti vlada, Europske komisije te drugih privatnih i javnih agencija. Kampanja je provedena u svim zemljama sudionicama, i to uglavnom prema istim načelima i vremenskom rasporedu te uz korištenje istih informacijskih medija. Intenzivirala se u drugoj polovici 2001., nakon što su 30. kolovoza 2001. obznanjena zaštitna obilježja novčanica eura. Središnji dio kampanje bio je usmjeren na izravno obraćanje javnosti preko masovnih medija pod zajedničkim sloganom “*EURO. Naš novac*”. Kampanja je obuhvatila i zemlje izvan EU, uključujući i Hrvatsku.

Kampanja je ukupno vrijedila 80 milijuna eura. Bila je namijenjena različitim ciljnim skupinama, a ciljevi su bili:

- omogućiti građanima da prepoznaju novčanice i kovanice eura, a posebice njihova zaštitna obilježja;
- upoznati građane s različitim (i, u mnogim slučajevima, novim) apoenima novčanica i kovanica eura;
- informirati građane o načinima kako će se euro uvoditi 1. siječnja 2002. i
- da informira građane o izdavatelju novčanica i kovanica eura.

Gotovinska zamjena

Unatoč veličini izazova uvođenja eura i zamjene nacionalne gotovine gotovinom u eurima, gotovinska je zamjena obavljena brzo i nesmetano te ju je javnost dobro prihvatila. Proces zamjene uspješno je završen u europodručju do konca veljače 2002. To je bila najveća ikad provedena gotovinska zamjena koja je uključila bankovni sektor, prijevoznike gotovine, maloprodaju, industriju gotovinskih uređaja i, naravno, javnost.

Povlačenje nacionalnih valuta bilo je vrlo kompleksno te je količina nacionalnih novčanica zemalja europodručja još uvijek u optjecaju krajem 2001. (izraženo u eurima - €270 milijardi) smanjena na broj komada u vrijednosti €92,5 milijardi do kraja siječnja 2002. i krajem ožujka 2002. iznosila je samo nešto više od vrijednosti €23 milijardi. U isto vrijeme volumen novčanica eura u optjecaju porastao je u 2002. s početne pre-dopskrbne osnovne zalihe komada u vrijednosti €133 milijarde na vrijednost €358,5 milijardi. Volumen kovanica eura u optjecaju porastao je u 2002. s vrijednosti €12,2 milijarde na vrijednost €12,4 milijarde.

Širenje europodručja

Godine 2004. deset se zemalja pridružilo EU, pet od tih deset zemalja postalo je članicama europodručja posljednjih godina, tako danas europodručje obuhvaća ukupno 17 zemalja članica i 332 milijuna ljudi svakodnevno rabe euro (2007. Slovenija, 2008. Cipar i Malta, 2009. Slovačka i 2011. Estonija). I od drugih se zemalja članica EU, osim Danske i Velike Britanije, koje imaju status izuzeća od uvođenja eura (tzv. *opt-out* klauzulu), očekuje pridruživanje monetarnoj uniji te uvođenje eura čim ispune kriterije konvergencije.

Tablica 1. Gotovinska zamjena po zemljama: 2002., 2007., 2008., 2009. i 2011.

Zemlja	Uvođenje eura	Krajnji datum nacionalne valute kao zakonskoga sredstva plaćanja	Zamjena novčanica do:	Zamjena kovanica do:
Austrija	1. 1. 2002.	28. 2. 2002.	neograničeno	neograničeno
Belgija	1. 1. 2002.	28. 2. 2002.	neograničeno	31. 12. 2004.
Finska	1. 1. 2002.	28. 2. 2002.	29. 2. 2012.	29. 2. 2012.
Francuska	1. 1. 2002.	17. 2. 2002.	17. 2. 2012.	17. 2. 2005.
Grčka	1. 1. 2002.	28. 2. 2002.	1. 3. 2012.	1. 3. 2004.
Irsk	1. 1. 2002.	9. 2. 2002.	neograničeno	neograničeno
Italija	1. 1. 2002.	28. 2. 2002.	28. 2. 2012.	28. 2. 2012.
Luksemburg	1. 1. 2002.	28. 2. 2002.	neograničeno	31. 12. 2004.
Nizozemska	1. 1. 2002.	28. 1. 2002.	1. 1. 2032.	1. 1. 2007.
Njemačka	1. 1. 2002.	28. 2. 2002.	neograničeno	neograničeno
Portugal	1. 1. 2002.	28. 2. 2002.	28. 2. 2022.	31. 12. 2002.
Španjolska	1. 1. 2002.	28. 2. 2002.	neograničeno	neograničeno
Slovenija	1. 1. 2007.	14. 1. 2007.	neograničeno	31. 12. 2016.
Cipar	1. 1. 2008.	31. 1. 2008.	31. 12. 2017.	31. 12. 2009.
Malta	1. 1. 2008.	31. 1. 2008.	31. 1. 2018.	1. 2. 2010.
Slovačka	1. 1. 2009.	16. 1. 2009.	neograničeno	31. 12. 2013.
Estonija	1. 1. 2011.	14. 1. 2011.	neograničeno	neograničeno

Alokacija proizvodnje euro novčanica

Eurosustav određuje finalne godišnje potrebe proizvodnje novčanica i alocira količine po apoenima središnjim bankama europodručja. Svaka je pojedina središnja banka odgovorna za opskrbu određenog udjela godišnje potrebne proizvodnje, i to jednog ili više apoena prema definiranom ključu. Tada središnje banke proizvode svoj udio novčanica eura, ili samostalno ili eksternalizacijom (eng. *outsourcing*). Središnja banka, kojoj je dodijeljeno tiskanje, naznačena je slovom ili kodom zemlje ispred serijskog broja. U 2011. ukupna alocirana proizvodnja središnjim bankama europodručja iznosila je 6 milijardi komada novčanica eura u vrijednosti €171,3 milijarde.

Da bi se uskladila opskrba s potražnjom, eurosustav je uspostavio i logističke i strateške zalihe novčanica. Logističke zalihe zadovoljavaju potražnju za novčanicama u normalnim uvjetima, uključujući sezonske vrhunice, a za strateškim zalihama poseže se u izvanrednim okolnostima, primjerice ako neka središnja banka ostane bez pojedinog

apoena, a njime je ne može opskrbiti druga središnja banka, ili pak pri uvođenju eura u novima zemljama članicama.

Krivotvorenje novčanica eura

U prvom polovici 2011. povučeno iz optjecaja ukupno 295.553 krivotvorene novčanice eura. Kada se taj broj uspoređi s brojem originalnih novčanica eura u optjecaju, udio krivotvorina vrlo je nizak. "Najpopularnije" su krivotvorine novčanice €50 i €20. Iako je povjerenje u sigurnost eura potpuno opravdano, a postignuto je s pomoću stalnih mjera sprečavanja krivotvorenja, ESB stalno poziva javnost na oprez i korištenje metode "osjeti-pogledaj-titraj" (*eng. feel-look-tilt*), opisane na internetskim stranicama, te na provjeravanje više od jednoga zaštitnog obilježja.

Nova serija novčanica eura

Usprkos malom broju krivotvorenih novčanica, eurosustav nastoji ići korak ispred krivotvoritelja i učiniti svoje novčanice još manje podložnima krivotvorenju i još težima za krivotvorenje. Zato je Upravno vijeće ESB-a odobrilo razvoj i uvođenje druge serije novčanica eura koje se planiraju postupno uvesti u optjecaj tijekom idućih nekoliko godina. Ta redizajnirana serija novčanica zadržat će najvažnije elemente dizajna prve serije novčanica, ali bit će dograđena zaštitna obilježja, a javnost će pravovremeno biti upoznata s uvođenjem novih novčanica.

Elementi i izazovi uvođenja eura u Hrvatskoj

- ✓ Prilagodba zakonske regulative Republike Hrvatske te donošenje nove regulative radi podržavanja i omogućavanja uvođenja eura
- ✓ Priprema infrastrukture u HNB-u i kreditnim institucijama za prihvatanje i rukovanje novčanicama i kovanim novcem eura u skladu s propisima Europske središnje banke, što podrazumijeva i uključivanje nacionalnih centara za vještačenje novčanica i kovanog novca u "Sustav za nadzor krivotvorenja" (*eng. Counterfeiting Monitoring System*)
- ✓ Nacionalni plan zamjene koji donose Vlada RH, HNB i bankarski sektor
- ✓ Utvrđivanje i objava tečaja zamjene u predrazdoblju uvođenja eura
- ✓ Donošenje Zakona o dvostrukom iskazivanju i obračunu cijena u kunama i eurima u predrazdoblju
- ✓ Utvrđivanje pravila o zaokruživanju obračuna prilikom konverzije kuna u eure te o zaokruživanju izračuna novčanih iznosa za plaćanja
- ✓ Priprema prijedloga za izradu potrebnih količina novčanica i kovanog novca eura te dobivanje suglasnosti Europske središnje banke za izradu
- ✓ Razrada izrade odobrenih količina novčanica i kovanog novca, u što je za kovani novac uključena izrada dizajna
- ✓ Razrada opskrbe novčanicama i kovanim novcem eura kreditnih institucija, što napose uključuje distribuciju početnih pakiranja za javnost i opskrbu maloprodaje

- ✓ Terminska razrada scenarija zamjene, scenarija podešavanja isplatno-uplatnih uređaja i prodajnih uređaja za novčanice i kovani novac eura
- ✓ Intenziviranje provođenja programa za obuku osoba koje rukuju novčanicama i kovanim novcem na otkrivanju i suzbijanju krivotvorina
- ✓ Zajednička informativna kampanja HNB i Vlade RH o uvođenju eura
- ✓ Sektorska priprema koja obuhvaća platne transakcije, platne instrumente, tržište kapitala

Novčanice i kovanice eura u optjecaju su već cijelo desetljeće i dostupne su hrvatskoj javnosti koja ih koristi u transakcijama, osobito u inozemstvu. Hrvatska je relativno malo monetarno područje, ali ima iskustva u uspješnoj zamjeni dosadašnjih valuta (1991. zamjena jugoslavenskoga dinara hrvatskim dinarom, a 1994. zamjena hrvatskoga dinara kunom). Uvođenje eura kompleksno je i ono je logistički pothvat velikih razmjera za pojedinu zemlju, no s obzirom na to da je euro u optjecaju od 2002., zemlje koje ga kasnije uvode mogu učiti iz bogatog iskustva zemalja europodručja. Pred Hrvatskom je pripremno razdoblje za moguću zamjenu kune i uvođenje eura kao nacionalne valute, što će svakako biti veliki izazov.

SAŽETAK

Uvođenje valute uvijek je veliki izazov, a posebice je to bio veliki izazov 2002. godine, kad je uvedena gotovina u eurima u dvanaest zemalja europodručja. Stečeno iskustvo zemalja koje su uvele euro mogu iskoristi zemlje koje će trebati organizirati gotovinsku zamjenu, ali također moraju uzeti u obzir brojne posebnosti koje svaku zemlju čine jedinstvenom, a Europsku uniju tako raznolikom.

LITERATURA:

Banco de Espana, Billetaria no. 10, Special issue "The euro banknote 10 years", December 2011.

Europa, Press Releases, "Euro notes and Coins - 10 years on", Brussels, 22 December 2011.

European Central Bank, Press Kit "Tenth anniversary of the euro banknotes and coins", 2011.

SUMMARY

THE TENTH ANNIVERSARY OF INTRODUCING EURO BANKNOTES AND COINS

1 January 2012 was the tenth anniversary of the introduction of Euro banknotes and coins. Although the Euro was introduced in bookkeeping on 1 January 1999, it was not until 1 January 2002 that the common currency became tangible in the form of banknotes and coins. Today the Euro is the common currency of 17 EU member states with 332 million inhabitants.